

Fiets eens langs Imkerij Poppendamme

Ab Kuypers

'Oh, moet je naar Griepskarke, zeg dat dan'. Voor mij is het dus gewoon Griepskerke, maar ja, ik heb geen Zeeuwse wortels. Hoe het ook wordt genoemd, met een beetje zoeken en een beetje geluk ben ik in een keer goed gereden. Geen prestatie overigens, dat lukte inmiddels duizenden, voornamelijk, fietsende toeristen, net zo goed. Toen Piet en Toos de Meester 25 jaar geleden hun woning aan de Poppendamseweg betrokken hadden ze er geen idee van wat ze daar ooit nog eens, min of meer gedwongen door omstandigheden, teweeg zouden brengen. Temidden van boerenland en binnenweggetjes hebben zij naast een imkerij een bezoekerscentrum opgezet waarvan het einde nog lang niet in zicht lijkt, ondanks het succes dat het al jaren is. Aan alle kanten wordt gewerkt aan uitbreidingen, ook op de dag in de nawinter dat ik er op bezoek ben. Een gesprek met een gedreven Piet de Meester levert het volgende verhaal op.

Vertier en voorlichting

Een gewaagde stap

Vijfentwintig jaar geleden was hij nog 'gewoon' hobby imker. Het overschot aan honing werd aan huis verkocht. Tien jaar geleden namen hij en zijn vrouw Toos een gewaagde stap die nog altijd doorwerkt in de uitvoering van alsmatig nieuwe plannen. Piet de Meester: 'Ik was werkzaam in het onderwijs. De baan die ik had, daarvan zag ik dat die naar een einde liep. Voor het zover was dat ik baanloos zou worden, hebben Toos en ik een plan uitgewerkt om op de grond rond onze woning een bedrijfsmatig imkerij te

starten, gericht op toeristen, in de vorm van een bezoekerscentrum. In 1986 zijn we daarmee naar de gemeente Veere gestapt. Een jaar later, na groen licht en toezegging van subsidie zijn we gaan bouwen. Vanwege onze geringe financiële armslag hebben we er de eerste jaren nog bijgewerkt. In 1991, ons bezoekerscentrum was toen klaar, zijn we open gegaan. Vanaf het eerste moment is het eigenlijk goed gaan lopen. We zitten hier natuurlijk op een zeer mooie lokatie, midden op Walcheren met in de zomermaanden heel veel toeristen. Nu draaien we met zo'n 80.000 bezoekers per jaar. En daar komen nog een 8000 mensen in groepsverband bij.'

Soorten publiek

Naast het bezoekerscentrum, alwaar de gasten op verschillende manieren met de bijenhouders in aanraking komen, bezit Poppendamme een grote winkel. Hier is van alles aan verwerkte bijenproducten en aan bijen verwante artikelen te koop. Geen imkermaterialen. Daarvoor beschikt de afdeling Walcheren in Serooskerke over een eigen depot van het Bijenhuis. Piet de Meester: 'In feite draaien we op verkoop van onze winkel. De bijen zelf zijn het minst rendabel, terwijl ik dat het leukst vind. Ook het terras waar we een kleine horecakaart voeren trekt de nodige bezoekers. Vooral de zomermaanden met zijn weken van de schoolvakanties zijn de topmaanden. Ik denk dat we op verschillende manieren publiek trekken. Het zijn heus niet alleen mensen die iets over de bijenhouders willen zien. Fietsers komen hier graag een consumptie genieten. Dat is ook een van onze stelregels, we proberen de mensen op de fiets naar hier te krijgen.'

Rust in de natuur

Met honderd bijenvolken kan Piet de Meester een groot imker worden genoemd. 'Dat is wel eens een probleem,' vervolgt Piet de Meester, 'de drukte op ons bedrijf valt samen met de drukte in de imkerij. Aan de andere kant vind ik het ook heerlijk om regelmatig even de drukte hier even te ontvluchten om in de bijen te werken. De rust van de natuur, daar kom ik weer van bij.' De honing die uit de eigen imkerij wordt geoogst is geenszins toereikend om de verkoop te kunnen dekken. 'Nee hoor, ik moet ook honing inkopen bij collega imkers uit de omgeving. We hebben met de Walcherse bijenhouders een

goede relatie, zij hebben aan ons ook een goede mogelijkheid van hun overschot af te komen tegen een redelijke prijs.'

Omdat de directe omgeving van het bezoekerscentrum welke voornamelijk uit weilanden bestaat, geen dracht oplevert, staan de productievolkten voornamelijk opgesteld op de verschillende natuurgebieden rondom het Veersemeer en op het voormalige werkeiland 'Neeltje Jans'. 'Het is hier zo schraal dat de 'observatie' volken die hier staan altijd moeten worden bijgevoerd, na de paardenbloem is het echt wel voorbij.' Voor de volken op Neeltje Jans hoopt Piet volgend jaar het keurmerk 'biologische honing' te krijgen.

180

Tentoonstelling bijenwoningen

Voorlichting

Onder het motto 'kleinschalig, het contact met de bezoekers staat voorop, ondanks de groei' hebben Piet en Toos een mijns inziens indrukwekkend bedrijf opgezet. Een rondleiding door het bezoekerscentrum levert aardige verrassingen op. Wat te denken van een 15-raams observatiekast waar een heel bijenvolk in kan. 'Voor het publiek is dit erg leuk, voor de bijen erg slecht. Het kost me meestal twee volken per zomer.' In de winkel een 'etalage' waarin verschillende soorten bevolkte korven staan opgesteld, zodat het publiek 'bijenvrij' de bijen aan het werk kunnen zien. Daar rondom ook verschillende nestgelegenheden voor hommels en wilde bijen. In een videoruimte draait in het seizoen voortdurend een bijenfilm. In de aangrenzende voorlichtingsruimte wordt het nut van honingbijen uitgebeeld, een beetje gericht op de fruitteelt. 's Zomers is Piet regelmatig in zijn kaarsenmakerij te vinden, alwaar bezoekers hem bij het werk op de handen kunnen kijken en de nodige vragen kunnen stellen. In de slingerruimte worden in de zomer elke middag demonstraties gegeven. 'Om het publiek vast te houden geef ik altijd opdracht dat

slingeren langzaam te doen.' Op de zolderverdieping beschikt Piet bovendien over een ruimte waar voor zestig mensen lezingen en diavertoningen kunnen worden gehouden. Kinderen kunnen een bijenquiz uitwerken, voor scholen worden diverse workshops gehouden. Een nieuwe loot aan de 'voorlichtingsstam' van Poppendamme is het museum.

Museum

'Naast wat eigen spullen hebben we hier altijd materialen van Baldi Dekker staan,' aldus Piet de Meester. Theun en Elly Langerak verzorgen elk jaar een tentoonstelling uit hun verzameling. Zelf zijn we geen verzamelaars, dus hebben ook niets om er zoiets als een museum bij te maken. Vanaf dit jaar echter kunnen we dat wel. De materialen daarvoor zijn afkomstig uit het inmiddels opgeheven museum 'De Zoete Inval'. De verzameling van Dries en Yvonne v.d. Woerd hebben wij voor voorlopig vijf jaar kunnen huren. Tot de nieuwe schuur klaar is, die daar speciaal voor wordt gebouwd, staat alles nog in deze voorlichtingsruimte. Eigenlijk is het veel te krap om hier behoorlijk te kunnen uitstellen.' Met het museum erbij lijkt Poppendamme inmiddels aardig compleet. Lijkt. Want aan nieuwe plannen geen gebrek.

Tuinen

Alsof de tuinen met fruit en drachtplanten, in feite rond en op het grote terras gesitueerd, nog niet voldoende is wordt er sinds vorig jaar hard gewerkt aan de 'boerenhoftuin', een reconstructie van de ouderwetse boerentuin. 'Hier komt een verzameling ouderwetse tuinplanten. Planten die eigenlijk uit de mode zijn geraakt, overigens geen echte drachtplanten. Volgend jaar wordt deze officieel geopend, wanneer de planten voldoende zijn uitgegroeid.'

De tuin wordt aan een zijde begrensd door een mansk-hoge muur, waarin op diverse manieren nestgelegenheden voor insecten zijn verwerkt. Op het eerste gezicht lijkt hij hier oorspronkelijk te hebben gestaan. Niets is echter minder waar. 'Nee hoor, die hebben we zelf gebouwd, wel met oude stenen. Het is een slangenmuur, zo genoemd vanwege de vorm en zoals die vroeger hier op boerderijen voorkwam. Trouwens alle onze gebouwen zijn in de stijl gebouwd, ik hecht aan de oude Walcherse traditie wat dat betreft. Het past bovendien mooi in het beleid van de provincie om het toerisme een beetje op het boerenbedrijf te richten.'

Stichting

Zeg maar 'het niet commerciële deel' van Imkerij Poppendamme is enkele jaren geleden in een stichting ondergebracht. Piet de Meester: 'In 1992 hebben we de stichting Ambrosius opgericht, waarin ook de gemeente participeert. Dankzij onder ander hun subsidies kunnen we hier de uitbreidingen uitvoeren. De stichting is de beheerder van vooral het bezoekerscentrum.'

Tot slot nog enkele belangrijke zaken. Imkerij Poppendamme, Poppendamseweg 3 te Grijpskerke, tel. 0118-616966, is open van half maart tot 1 november, toegang is gratis, behalve voor groepen voor wie een heel programma wordt afgewerkt en

toegankelijk voor rolstoelgebruikers. Piet en Toos de Meester heten u, samen met hun vaste medewerkers en vakantiehuizen van harte welkom. Als bijzondere activiteiten kan nog genoemd worden de jaarlijkse bijenmarkt op de vrijdag na hemelvaart. Deze wordt georganiseerd in samenwerking met de Walcherse bijenvereniging. In oktober, en wel van 23-25, staat het fruit in het middelpunt van de belangstelling. Gedurende de maand december wordt er de 'Christmas Fair' gehouden met, in kerstseer, demonstraties en workshops. Voor kinderen speciaal worden op 29 en 30 december het winterfeest georganiseerd.

bijen

WASKRINGLOOP

181

Kunstraat van zuivere bijenwas

M.J. van Iersel

Het is bekend dat sommige varroabestrijdingsmiddelen ongewenste stoffen in de was achterlaten. Bij het verwerken van deze was tot kunstraat verdwijnen deze stoffen niet. Bij een volgende bestrijding worden er weer opnieuw verontreinigende stoffen aan toegevoegd en zo vervuult de was steeds meer.

Milieuvriendelijk de varroamijt bestrijden

Er zijn imkers die proberen zonder chemische middelen de varroamijt de baas te blijven. Ook worden er chemische middelen gebruikt die geen blijvende verontreiniging achterlaten zoals onder andere melkzuur. De was blijft zuivere bijenwas. De imker die zo werkt wil ook graag kunstraat van deze schone was. Maar bij de aankoop van kunstraat kopen ze was die niet vrij is van chemische verontreinigingen. Het alternatief is om een eigen waskringloop op te bouwen. Zelf kunstraat gieten dus. Meestal komt dit er niet van terwijl de behoefte aan deze kunstraat er wel is.

Ruwe was inzamelen

Dit probleem kan worden opgelost als de imkers die geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken hun was inzamelen en gezamenlijk laten verwerken tot kunstraat. Wanneer de hoeveelheid was voldoende groot is moet het mogelijk zijn deze was bij een wasverwerkingsbedrijf te laten verwerken tot kunstraat. Dit kan alleen als de hoeveelheid ruwe was groot genoeg is om het productieproces op te starten. Als de imkers die op deze milieuvriendelijke manier wer-

ken hun ruwe was centraal inzamelen, zou de hoeveelheid groot genoeg moeten zijn om een eigen kringloop op te bouwen.

Wanneer beginnen?

Dat is nu nog niet duidelijk. De schrijvers van dit artikel willen de belangstelling peilen en vervolgens bekijken of het mogelijk is om een kringloop van zuivere bijenwas op te gaan zetten. De imker levert de ruwe was in en krijgt naar rato van de hoeveelheid ingeleverde was kunstraat terug van niet-verontreinigde bijenwas. De verwachting is dat deze kunstraat niet veel duurder wordt dan de gebruikelijke, afgezien van eventuele transportkosten.

Wat moet u doen als u hiervoor belangstelling heeft?

Als u imkert met een milieuvriendelijke manier van varroabestrijding en u wilt de ruwe was die hierbij ontstaat centraal inzamelen om deze van andere ruwe was gescheiden te houden dan kunt u dat met een briefkaartje aan een van de onderstaande adressen melden. Bij voldoende belangstelling kan er dan iets georganiseerd worden. U krijgt in elk geval bericht over hoe het verder gaat.

De adressen

Mw. C. Reker, H.W. Mesdagstraat 36, 9718 HK Groningen of dhr. M.J. van Iersel, Kreitenmolenstraat 108, 5071 BJ Udenhout.